

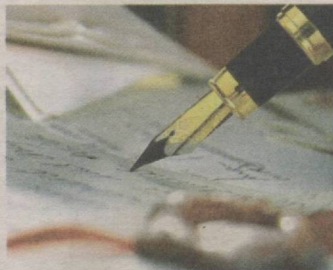
МУВАФФАҚИЯТЛАР
КАЛИТИ

3

АВАЗ ОХУН:
КАТТА ИМТИХОНЛАР
ҲАЛИ ОЛДИНДА

4

ТАҚДИР
СЎҚМОҚЛАРИ

6

БОЛАГА ПУЛ БЕРИШ
КЕРАКМИ?

8

ЎзА сурат-лавҳаси

ҲАР ЛАҲЗА, ҲАР СОНИЯ ҚАДРЛИ

ЭРТА ОТИЛГАН «ПАЛАХМОН ТОШИ»

Ҳаммани тўйларга етказсин. Карнай-сурнай садолари остида, навозиш билан фариштасифат келинчак тўйхонага қадам қўйarkan, меҳмону меҳбонлар дилидаги дуолар тилга кўчади: “Қизимиз борган жойида палахмон тошидай қотсин, туп қўйиб, палак ёсин, қўша қариб, бахтли, саодатли бўлишсин”. Кўп ўтмай, даврадагиларнинг ўзаро гурунглари қулоққа чалинади: “Эгачи, эшитдингизми, келин бола ҳали коллежда ўқиркан”, “Қўшимиз бало! Мана кўрасиз, ҳадемай бу ёшгина келинни яхшилаб йўлига солиб олади”, “Тўғри айтасиз, айланай, мана, мен ўқиган келин олиб, нима хузур кўрдим, нуқул ақл ўргатгани ўргатган...”, “Қўйинг, ношукур бўлманг, сизникидай фаришталли, ишбилармон келин олишини ҳамма орзу қилади-я”.

Давоми. 7-бетда

ҲИКМАТ

Хулқ гўзал бўлса,
халқ севади.
Хулқи тўғри бўлган
киши тўрга чиқади.

Юсуф Хос
ҲОЖИБ

МЕҲР БЕРСАНГ, МЕҲР КЎРАСАН

— Қайнона-қайнота бўлиш ҳаммага насиб этсин экан, — дейди Бўка туманидаги **Маданият маҳалласида истиқомат қилувчи Солиҳа опа Ўрмонова**. — Йилларнинг шамолдай ўтганини қарангки, Аҳмаджон ака билан турмуш қурганимизга 35 баҳор бўлибди. Ана шу ўтган давр ораллиғида ҳаётнинг қувончу ташвишларида қанча қайнадик. Хозиргина қайнона-қайноталик бахти ҳақида бежиз сўз очмадим. Боиси, ҳар бир қиздир, келиндир, қайнона бўлса, ўз ўтмиши билан юзлашаркан. Ихтисослигим бўйича 33 йил адлия соҳасида фаолият юритдим. Қунига қанчадан-қанча келин-куёвлар никоҳини қайд этиш баробарида турмушдан зада келин-куёвлардан тортиб, ҳаёт синовларига дош беролмай ажрашиш оstonасида турган, оила бурчи ва масъулияти хусусида тушунтириб беришимизни илтимос қилиб келган онахонларнинг сўзлари мени ҳам қайноналик бошимга

тушганидан кейингина ўйга толдирди. Эсимда, турмуш қурганимда ҳаётнинг пасту баландини гарчи англайдиган бўлсам-да, рўзгор юритишда бир оз қийинчиликларга дуч келганман. Раҳматли қайнонам жуда ҳам кўнгли очик, ақлли аёл эдилар. Хатоларимни юзимга айтмай, ана шу юмушни қайта ўзлари бажариб, ётиги билан тушунтирдилар. Аста-секин оила тилсимини ҳам "ўқитиб" ўз йўлимни топишимга сабаб бўлдилар. Қаранг, иккинчи келинлигим боис икки-уч йилдан кейин янги уйга кўчиб ўтишимизга тўғри келган. Қайнонам тез-тез хабар олиб турар, мен ҳам у кишининг ҳаётий сабоқларини ўрганишдан асло эринмасдим.

Бир куни: "Солиҳа қизим, келин танлашда шошилманг, ўғилларингизнинг кўнглига ҳам қаранг, бироқ қизининг етти пуштини суриштирсангиз кам бўлмайсиз", деб қолдилар. Ёруғ юз билан саксонга кирган ойи-жонимнинг гапларини икки

Оила тиласими

қилолмадим. Шукрки, тўрт нафар ўғлимиз ҳам бизнинг ишончимизни оқлашди.

Ҳақиқатан, келинларимнинг иккисини совчи орқали, иккитасини эса ўғилларимнинг танлови билан туширганмиз. Ҳар бир келиним қизимдек. Каттам Шарифжон ҳуқуқшунос, рафикаси Хуршида ҳам ҳуқуқшунос, Шухратжон ўқитувчи, Шохиста солиқ соҳасида ишлайди, Дилшоджон таббиркор, Дилафрўз ҳамшира, Шерзоджон ҳуқуқшунос, кенжа келиним Иродахон эса давлат санитария-эпидемиология назорат марказида лаборант.

Бир маҳаллар таниш-билишларим: "Кўп вақтингиз ишхонада ўтса, оилага қайси маҳал вақт ажратасиз", деб сўраб қолишарди. Мен: "Келинларим кўз қарашимдан нима дейишимни тез илғаб олишади?" деб қутилардим. Аммо улар билан она-боладек суҳбатлашиб, маслаҳатлашармиз. Кичик келинларим катта келинимнинг синглисидек. Гоҳида уларга ўзимнинг келинлик давримни сўзлаб ўтираман. Шунда кўз олдимга қайнонамнинг ширин табассуми, шамолда ҳилпираб учаётган рўмоллари остидаги оппоқ сочлари гавдаланиб, "қизимхон" дейишларини кўмсайман. Икки ўғлимни уйлантирганимда тўй бошида турдилар. Аммо кейингиларида ўрни жуда билинди...

Табиатан гулу райхонларга меҳри балинд Солиҳа опанинг оиласи ҳам шунга ҳамоҳанг эканини хонадондаги саранжом-саристалиқдан, бир-бирларига бўлган меҳр-оқибатдан англаш мумкин.

Нигора ЎРОЛОВА,
"Оила ва жамият"
муҳбири.
Тошкент вилояти

Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитасида

САОДАТ МАНЗИЛИ

Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитаси томонидан 15 май — Халқаро оила қунига бағишлаб "Оилам — бахту саодатим манбаи" мавзуида видеомуроқот ўтказилди.

Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар хотин-қизлар қўмиталари, давлат ва жамоат ташкилотлари, тегишли вазирлик ва идоралар масъуллари ҳамда энг намунали оилалар иштирокида бўлиб ўтган мазкур тадбирда Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси, қатор фармон ва қарорлар, давлат дастурлари оила, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш, оилалар фаровонлигини таъминлаш, соғлом маънавий муҳитни қарор топтириш, кам таъминланган, ижтимоий ҳимояга муҳтож оилаларга манзилли ёрдам беришда ҳуқуқий асос бўлиб хизмат қилаётгани алоҳида таъкидланди.

Айни пайтда мамлакатимизда 7 миллион 560 мингга яқин оила мавжуд. Ҳар йили 250-300 мингта янги оила барпо этиляпти. Ўтган давр мобайнида улар билан ишлашда манзилли ижтимоий ҳимоя тизими йўлга қўйилди. Ижтимоий ҳимояга муҳтож хонадонларни қўллаб-қувватлаш, ўзаро ҳурмат ва меҳр-муҳаббат муҳитини, юксак ахлоқий ҳамда маънавий қадриятларни шакллантиришга устувор аҳамият қаратилиб, бу борада давлат ва жамоат ташкилотларининг ўзаро ҳамкорлиги ҳамда ҳамжихатлигида тизимли ишлар йўлга қўйилди.

Республика Хотин-қизлар қўмитаси ташаббуси билан маҳаллаларда ташкил этилган "Оилага кириш", "Саломатлик", "Ҳуқуқбузарликлар профилактикаси", "Таълим ва тарбия", "Бандлик" жамоатчилик секторлари оила, никоҳ муносабатларини мустаҳкамлаш, ёшлар тарбиясини тўғри ташкил этиш, бандликни таъминлаш, аёллар ва болалар, ёшлар саломатлигини мустаҳкамлаш, қизларни жисмоний тарбия ва спортга кенг жалб этиш каби мақсадларга хизмат қилмоқда. Ушбу секторлар фаолияти натижасида 2015 йилнинг ўтган даврида 2 миллионга яқин оила ўрганилиб, айрим хонадонлардаги турли келишмовчилик ва низоларнинг олди олинди.

Видеомуроқотда Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳридан эл-юрт орасида обрў-эътиборга ва ўз мавқеига эга, оилада соғлом маънавий муҳитни қарор топтириш, фарзанд тарбияси, маҳаллада ўзаро ҳамжихатлик муҳитини сақлаб, қўни-қўшнилар билан муомала-муносабатларини ибрат қўрсатаётган инсонларнинг хайрли ишлари хусусида атрофича сўз юритилиб, жойларда уларнинг бу борадаги тажрибаларини кенг оималаштириш зарурлиги қайд этилди.

Тадбирда Қорақалпоғистон Республикаси Нукус туманидан Турганбай Қошжанов ва Гулнара Қурбаниязова оиласи "Маънавий ҳаётимиздаги турли иллатларни бартараф этишга ҳисса қўшгани учун", бухоролик Жўрақул Давлатов ва Орзиғул Рўзиева оиласи "Хонадонини озода тутган ва уйда қутубхона ташкил этгани учун", Қашқадарё вилоятиндан Рустам Салимов ва Сайёра Қосимова оиласи "Келинини олий маълумот олишига ёрдам берган қайнона" ва бошқа қатор номинациялар бўйича ҳам ғолибларга давлат ва жамоат ташкилотларининг эсдалик совғалари ва ташаккурномалари топширилди. Шунингдек, "Соғлом авлод учун" халқаро хайрия фонди ҳамда Соғлиқни сақлаш вазирлиги томонидан ногирон ва оғир ҳасталикка учраган хонадонларга манзилли кўмак берилди.

Тадбирда Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари, Республика Хотин-қизлар қўмитаси раиси Элмира Боситхонова сўзга чиқди.

Мафтуна ҲАҚБЕРДИЕВА,
ЎзМУ талабаси

Болалар ва оилаларни қўллаб-қувватлаш ассоциациясида

АСОСИЙ ПОЙДЕВОР

Ҳар жиҳатдан етук, ижтимоий фаол, билимли ва салоҳиятли фарзандлар тарбиясида оиланинг, ота-онанинг ўз ўрни бор.

Ўзбекистон Болалар ва оилаларни қўллаб-қувватлаш ассоциацияси томонидан ёш оилаларга ўзаро муносабатларда тўғри йўлланма бериш, ота-оналарнинг фарзанд тарбиясидаги ўрнини янада кучайтириш мақсадида "Ота-онанинг маънавий етуклиги оилани мустаҳкамлашда асосий пойдевор" лойиҳаси кўпчиликлари манзур бўлмоқда. Яқинда мазкур лойиҳанинг якуний босқичи пойтахтимизнинг Яшнобод тумани Мустақиллик маҳалласида бўлиб ўтди.

Тадбирда Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутаты Олия Юнусова, психолог Дилфуза Валиева миллий қонунчилигимиздаги ҳуқуқий ҳужжатлар ҳамда оила психологиясига оид мавзуларда машғулотлар ўтказишди. Лойиҳа иштирокчилари ота-оналарнинг ўзаро муносабатлари, фарзанд тарбияси, оилавий муносабатларни тўғри ташкил этиш, бола ҳуқуқлари, ота-она ҳуқуқларига оид қизқарли маълумотлар билан танишдилар. Шу билан бирга гиёҳванд моддаларнинг таъсирини ёритувчи "Хавфли "кайф", ўсимир қизлар учун ибодатнинг аҳамияти ҳақидаги "Мен ифратни танлайман", ота-оналар ҳамда фарзандлар ўртасидаги муносабатларни тўғри ташкил этиш муаммоларига бағишланган "Қийин сўхбат" каби қўлланма ва ибратли ҳикоялар тўплами катнашчиларга тақдим этилди.

Оилада шаффоф муҳитни қарор топтириш, соғлом турмуш тарзини ташкил этиш, болаларнинг ота-онаси бағрида тинч, баркамол бўлиб улғайишларига кўмаклашиш, ажримларнинг олдини олиш мақсадида ўтказилаётган бундай хайрли ишлар, ибратли лойиҳалар инсон манфаатига хизмат қилмоқда.

Камола АДАШБОЕВА,
"Оила ва жамият" муҳбири.

Фаолият

Бектемир тумани ДСЭМ томонидан ҳўжалик юритувчи субъектларда асосий эътибор санитария тарғибот ишларига қаратилмоқда. Ҳусусан, уларнинг ҳуқуқлари тушунтирилмоқда, яъни меъёрий ҳўжжатларга амал қилиш, ҳўкумат қарорларини ўз вақтида ва доимий бажариш ишлари янада тақомиллаштирилиши натижасида текширувлар қисқартирилди, бу эса ўз навбатида, тадбиркорлар фаолиятига аралашувнинг кескин камайишига олиб келди.

ТЕКШИРУВЛАР КАМАЙДИ

"Тадбиркорлик фаолияти эркинлигининг кафолатлари тўғрисида"ги Қонуннинг янги тахрири 39-моддаси саккизинчи хатбошида "Назорат қилувчи органлар режали текширув ўтказилишининг бошланishi ҳақида камида ўттиз календарь кун олдин тадбиркорлик субъектларини текширув ўтказиш мuddатлари ва предметини кўрсатган ҳолда ёзма шаклда хабардор қилиши шарт"лиги белгиланган. Шунга асосан, хабарномалар электрон манзил орқали тезкор ва ўз вақтида жўнатилмоқда. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси Раёсатининг 2015 йил 2 февралдаги № 6-сонли мажлисида тасдиқланган "Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2015 йил 1-яри йиллигида иш режаси"нинг 5 бандида ҳўжалик юритувчи субъектларда назорат органлари томонидан ўтказиладиган текширишларни янада тартибга солиш, уларнинг сонини қисқартириш, корхоналар молия-ҳўжалик фаолиятига асоссиз аралашувга йўл қўймаслик ҳамда 2015 йил текширишлар режа жадвалида назарда тутилган сонини қисқартириш бўйича Кенгашга тақлиф қилиш назарда тутилган.

Туман ДСЭМ томонидан тадбиркорлик фаолиятига аралашувларнинг сонини камайитиришга доир зарурий тақлифлар киритилди ва жами 9 та ҳўжалик юритувчи субъектларда 2015 йил текширувлар режа жадвалидан чиқарилди.

Максуд МАХМУДОВ,
Бектемир тумани ДСЭМ
Коммунал гигиена бўлими мудири.

Фидойилар

— Спортга қизиқиш, иштиёқ мени олий ўқув юртига етаклаган, — дейди пойтахтимизнинг Яшнобод туманидаги 215-умумтаълим мактаби жисмоний тарбия фани ўқитувчиси **Эътибор Худойкулова**. — Энг аввало, раҳматли отам Аъзамжон Тожиев мени қаттиқ қўллаб-қувватлаб, руҳлантирганлар. Қолаверса, ушбу соҳани пухта эгаллашим учун Бувайда туманидаги 24-мактаб ўқитувчиси, устозим Мукаддасхон Гофурова жуда катта ёрдам бериб, нуфузли мусобақаларга

монидан рағбатлантирилиб, юксак даражада эътибор қаратилаётганлиги бизларни руҳлантирмоқда.

...Эътибор Худойкулова Бувайда туманидаги Бувайда қишлоғида ўқитувчилар оиласида туғилиб ўсган. Олти қиз ва бир ўғилни тарбиялаб вояга етказган отаси Аъзамжон ака она тили ва адабиёт фанидан ўқувчиларга сабоқ берар, онаси Хадичахон ая эса бошланғич синф ўқитувчиси эди. Уларга ҳавас қилиб ўқитувчиликни танлаган Эътибор опа айна пайтда умр йўлдоши Турсунали ака би-

МУВАФФАҚИЯТЛАР КАЛИТИ

Термиз шаҳрида жойлашган 4-ихтисослаштирилган давлат мактаб-интернатини энг намунали таълим муассасаси сифатида кўпчилик яхши билади.

Суратда: мактаб директори Ш.Орипова, (ўнгдан иккинчи) мактаб-интернат ўқитувчилари билан.

— Илм масканимиз математика, физика ва информатика фанларига ихтисослаштирилган, — дейди таълим муассасаси директори **Шоҳида Орипова**. — Бу ерда 18 та синфхона ва фан кабинетлари, 2 та лаборатория, 2 та компьютер хоналари мавжуд. 350 нафар ўқувчи икки гуруҳга бўлинган ҳолда физика, математика, инглиз, рус тиллари, информатика фанларидан сабоқ олишади. 32 нафар педагогнинг ҳаммаси олий маълумотли: бир фан доктори, тўрт нафар фан номзоди, тўққиз нафар олий тоифали, етти нафар биринчи тоифали, қолгани эса махсус танлов асосида қабул қилинган ўқитувчилардир.

Мактаб-интернат Президентимизнинг “2004—2009 йилларда мактаб таълимини ривожлантириш давлат умуммиллий дастури тўғрисида”ги фармони асосида тубдан таъмирланиб, замонавий қиёфага эга бўлди. Бугунги кунда 315 ўринли ўқув биноси, 100 ўринли ётоқхона, ошхона, спорт зали замонавий анжомлар билан жиҳозланган. Мактаб-интернатдаги таълим тизими “Шахсга йўналтирилган таълим” технологияларига асосланган.

Мазкур таълим муассасасининг айрим аълочи ўқувчилари ўтган ўқув йилида фанлар олимпиадасининг вилоят босқичида биринчи ва иккинчи ўринни қўлга киритган бўлса, 7-синф ўқувчиси Назокат Хурамова математика бўйича фанлар олимпиадасининг республика босқичида фахрли 1-ўринни эгаллади. Вилоятдаги умумтаълим мактабларининг 5-9-синф ўқувчилари ўртасида ўтказилган “Инглиз тили-

нинг энг яхши билимдони” кўрик-танлови вилоят босқичида 5 нафар ўқувчи иштирок этиб, барчаси фахрли ўринларни қўлга киритишгани, айниқса, қувонарли.

Таълим даргоҳи 2008-2009 йили Япония элчихонаси ва Ўзбекистон Халқ таълими вазирлиги ҳамкорлигидаги дастур бўйича 43512 АҚШ доллари миқдоридаги грантни қўлга кириштиб, қўшимча жиҳозлар билан таъминланган эди. 2013-2014 ўқув йилида эса жамоатчилик асосида иш олиб борувчи “Сиртки мактаб” ташкил этилди. Унга тажрибали устозлар ҳамда Термиз давлат университети-нинг энг аълочи магистр ва бакалаврлари бириктирилган.

Дарслар анъанавий ва ноанъанавий усуллардан фойдаланиб ташкил этилади. Ноанъанавий дарсларда кластер, қора кути, бумеранг, ақлий ҳужум, бинго, дебат, кичик гуруҳларда ишлаш каби усуллардан кенг фойдаланиш йўлга қўйилган.

Ўқувчиларнинг бўш вақтларини мазмунли ўтказиш мақсадида кўплаб тўғарақлар фаолият олиб бормоқда. Ўқувчилар билан тарихий обидаларга, театр ва музейларга саёҳатлар уюштирилмоқда. Мактаб-интернатда ўқувчиларни касб-хунарга йўналтириш хонаси мавжуд бўлиб, талаба даражасида жиҳозланган. Унда вилоят ва республика миқёсидаги академик лицейлар ва касб-хунар коллежлари ҳақида батафсил маълумот келтирилган.

Аҳмаджон РИХСИБОВЕВ,
“Оила ва жамият” мухбири.
Сурхондарё вилояти.

РИВОЖЛАНИШ ҚОНУНИЯТИ

**электрон ўқув-методик мажмуалар
фанни яхши ўзлаштириш омили**

Таълим сифатини оширишда замонавий ахборот ва коммуникация технологияларини самарали қўллаш, компьютерлаштиришни янада ривожлантириш, электрон ахборот-таълим ресурсларидан тўлақонли фойдаланиш кутилган натижаларни беради.

Таълим босқичлари орасида узвийликни таъминлаш эса таълим мақсади, мазмуни, методлари, шакллари, воситалари, принциплари орасида узвийликни таъминлашни ҳам тақозо этади. Шу сабабли бу жараёнда электрон ўқув-методик мажмуалардан фойдаланиш анча самарали. Демак, академик лицей,

касб-хунар коллежида бошланиб, то олий таълимда давом этадиган фанлардан айна шу босқич ўқувчилари ҳамкорлигида узвийлик принципи асосланган электрон ўқув-методик мажмуаларни яратиш муҳим масала ҳисобланади.

Узвийлик — ривожланувчи объект ривожланишининг янгича аввалги хоссалари, параметрлари ва функционал тавсифномаларини тадқиқ қилинган кўринишда сақлаб қолишни билдиради.

Шу сабабли таълим мақсади, мазмуни, шакллари, методлари ва воситалари ҳар бир аниқ босқичда аввалги таълим ва ривожла-

ниш натижаларига суяниши ҳамда бир вақтда келгуси ривожланиш истиқболлари ва потенциал тенденцияларини ҳисобга олиши лозим.

Шу мақсадда кўп босқичли масалалар тизими гоёсига асосланган масалавий ёндашувдан фойдаланиш самарали ҳисобланади. Бу гоёянинг моҳияти қуйидагича, дастлаб мавзу, курснинг мазмун элементлари аниқланади, сўнгра таянч масалалар аниқланиб, уларнинг атрофида кўп босқичли масалалар тизими тузилади.

Умида РИХСИЕВА,
Тошкент тиббиёт коллежи математика фани ўқитувчиси.

БАХТИ БУТУН
МУРАББИЙ

фаол иштирок этишимда суянач бўлган, етарли имкониятларни яратиб берган. У пайтларда, биласиз, қизларнинг жисмоний тарбия ўқитувчиси бўлишига кўпчилик ажабланарди. Ҳатто: “Қиз бола бўла туриб, ўғил болаларнинг касбини танлайдими?” деган гап-сўзларни ҳам эшитганман. Ушанда отам бундай қарашларга бепарволик билан қўл силтаб, яхши ўқитувчи, спорт мураббийси бўлиб етишишим учун биринчи навбатда астойдил билим олишим лозимлигини алоҳида таъкидлардилар. Насиб этса, бир кун келиб, бу соҳага қизлар ҳам кенг жалб этилишини ва спортни оммалаштиришга аёллар ҳам ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшишини кўп гапирардилар.

Қаранг, орадан қанча вақт ўтди, ниҳоят, мустақилликка эришилгач, отам айтган имкониятлар яратилди. Президентимиз раҳнамолигида мамлакатимизда спортни ривожлантириш, энг асосийси, хотин-қизлар ўртасида оммалаштириш учун кенг қўламадаги ишлар олиб бориладими, бугунги кунда халқаро майдонларда юксак натижаларга эришаётган спортчиларимиз орасида қизларимиз сафи тобора кенгайиб бормоқда. Жисмоний тарбия ўқитувчилари ва мураббийларнинг машаққатли меҳнати давлатимиз то-

лан уч ўғилни вояга етказишди. Уларни илмли-маърифатли қилиб тарбиялади.

— Ота-она учун фарзандининг бахтини, порлоқ келажagini кўришдан ўзга қувонч йўқ. Тўнгичим Дилшод Москва давлат университети талабаси. Унинг ўқишдаги ютуқларини эшитсам, бошим осмонга етади. Берган таълим-тарбиямиз самарасиз кетмаганидан қувонаман.

Ёшлигидан югуриш, велосипед пойғаларига иштиёқи баланд бўлган Эътибор опанинг оиласида спортга, баркамол шахс тарбияси, соғлом турмуш тарзини шакллантиришга жиддий эътибор қаратилганлиги боис, эндиликда ўртанча ўғли Дилмурод миллий кураш, кенжатоий Абдурахим эса таэквон-до билан астойдил шуғулланмоқда. Эътибор опанинг ўзи эса шогирдлари эришаётган ютуқлардан мамнун.

У бокс бўйича ўтказилаётган мусобақаларда фахрли натижаларни қўлга киритаётган Сардор Тангриев ва Муҳаммад Каттахўжаев каби ўқувчилари билан фахрланади. Яна бир ўқувчиси Анда Каримованинг “Умид ниҳоллари” беллашувларида гимнастика бўйича 2-ўринни эгаллаганини суюниб гапирди.

Ширинхон МЎМИНОВА,
“Оила ва жамият”
мухбири.

Аваз ОХУН:

КАТТА ИМТИҲОНЛАР ҲАЛИ ОЛДИНДА

— Аваз ака, рухшуносларнинг фикрига кўра, икки бегона одамни сониялар ичида бир-бирига қалбан яқинлаштирувчи нарса — бу табассум экан. Инсонларга яхши кайфият улашиб, уларнинг табассумига, шу орқали меҳрига эришиш осонми?

— Табассум қилаётган кишини кузатсангиз, бундай ҳолатда нафақат лаблар жилмаяди, балки кўзлардан меҳр, чехрадан илиқлик таралади. Кулги дард-ҳасратдан, ғам-ташвишдан форигъ этадиган, кўнгилга ёруғ нур бағишлаб, яшашга, саломатликка, гўзалликка ундайдиган малҳам. У бахтли ҳаёт ва шодлик нишониси саналади. Кулдириш... нокамтарликка йўймангу, бу оқ кўнгил, самимий, шинаванда, ҳуллас, бир сўз билан айтганда, ҳаётни севувчи инсоннинг иши. Чунки атрофидагиларга соғлиқ ва бахт тиллаган кишигина уларга хушқайфият соғинади.

— Кизикчилик энг мураккаб касблардан бири ҳисобланади, чунки қаршингизда турган юзта томошабин ўзининг табиатидан, фелъ-атворидан келиб чиқиб, ҳажвиянгизни юз хил талқинда қабул қилиши мумкин. Бундай пайтда томоша зали ва сахна ўртасидаги уйғунликни сақлай билиш ҳам катта маҳоратни талаб этади. Мана шундай мураккаб томонларини била туриб, бу соҳани танлашингизга нима сабаб бўлган?

— Ота-онам меҳнаткаш, ишчи инсонлар. Мен оилада тўнгич фарзандман. Бир синглим ва уч укам бор. Уларнинг ҳаммаси ҳаётда ўз ўрнини топган. Гарчи, санъат соҳасида меҳнат қилмаса-да, ҳамюртларим — асакаликлар кулгисеварлиги, шинавандалиги, ас-

кияни нозик тушуна олиши билан танилган. Шунинг учун бўлса керак, кулги-мутойибага болалигимдаёқ меҳрим тушган. Ўқувчилик йилларимда мактабимизда қандай тadbир бўлса, сахнага чиқиб томошабинларни кулдиришни, комик роллар ижро этишни қанда қилмасдим. Бу кизикишим 2003 йил Ўзбекистон давлат санъат ва маданият (собик Тошкент театр ва рассомчилик) институтига киришимга туртки бўлди. Тўрт йил давомида “Драматик театр ва кино режиссёрлиги” факультетида малакали устозлардан сабоқ олиш, санъат сирларини ўрганиш бахтига муяссар бўлдим. Мутахассислигимиз бўйича дарс ўтиладиган куни имкон қадар янги этюд ёки комедик парча тайёрлашга ҳаракат қилардим. Мен сахналаштирган сахна кўриниши доим имтиҳонларимизнинг финал қисмида қўйиларди. Келажақда кизикчилик йўналишидан кетиш ниятим борлигини билган курс раҳбарим Фатхулла Хўжаев бир куни менга: “Кизикчиликни кўя тур, сендан яхши режиссёр чиқади. Тўғриси айтсам, ҳозир яхши “Нексия”ни эмас, эски аравани танлаясан”, — деб режиссура соҳасини эгаллашимни маслаҳат бергандилар. Аммо мен сўз билан ишлашни, кизикарли ҳажвиялар ёзишни ёқтирардим. Устозимнинг бу гапларидан кейин кизикчилик билан режиссурани ҳам бирдек ўргана бошладим. Учинчи курсга ўтган кезларимизда институтда “Талабалик — олтин даврим” номи бир ярим соатлик яккахон кулги кечасини ўтказдим. Тадбирдан кейинги муҳокамада институт ўқитувчиларининг фикр-мулоҳазалари ва эътирофлари кутганимдан ҳам юқори бўлди. Бу мақтовлар менга куч-ғайрат берди ва ўзим-

га бўлган ишончимни янада мустаҳкамлади. Ўша куни устозим Фатхулла ака ҳам: “Энди ишондим, сендан яхши кизикчи чиқади”, — дея қўлимни маҳкам сиқиб қўйдилар. Аммо уларнинг режиссурадан берган сабоқлари бугун ҳам ҳар қадамимда асқотаяпти. Чунки битта монолог ижро этиш учун ҳам режиссура керак бўлади. Унинг прологи, авжи ва ечими қаерда бўлади, қандай оҳангда ўқилиши керак, деган саволга фақатгина режиссура жавоб беради. Бундан ташқари санъат сирларини, унинг назарий томонларини ЎЗДСМИ доценти, устозим Маъмуржон Умаровдан ўргандим. Кизикчи бўлиб шаклланишимда бу инсоннинг хизматлари катта бўлди. Ҳозиргача уларнинг маслаҳатлари, тавсиялари билан иш кўраман.

— Сизни суҳбатга чорлашимиздан аввал ижодингиз билан яқиндан танишдик. Репертуарингиз, кўз тегмасин анча бой. Илк концерт дастурингизга юртдошларимиз юқори баҳо беришди. Халигача давраларда ҳажвияларингизни айтиб, мириқиб кулаётган кишиларни учратяпмиз. Шу ўринда репертуар мавзулари ва ижодий ҳамкорларингиз ҳақида ҳам суҳбатлашсак.

— Энг асосий ижодий ҳамкорим — халқимиз! Уларнинг суҳбатлари, хатти-ҳаракатларини кузатишнинг ўзи менга кифоя. Миллатимиз шу қадар самимий, беғуборки, юмор ва мутуйибалар ҳеч кимнинг шаънига, шахсиятига ёки ғурурига тегмайди, аксинча, хушқайфият уйғотади. Бундай ҳазилларни мен шаффоф рангда кўраман. Тўғриси айтишим керак, ҳали шоир ва ёзувчиларимиз билан ҳамкорликда ишлаганим йўқ. Асосан одамлар орасидан топган хангомаларимни ўзим ёзаман, режиссёрлик қиламан. Концерти ҳақидаги эътирофларни эшитиб, шукрона айтаман. Чунки биринчи яккахон концертим бўлгани учун: “Мухлислар қандай қабул қиларкан?” — деган иккилашлар мени сира тарк этмасди. Продюссеримиз Дилшод Турғунов концерт ташкилотчилигини ўз зиммасига олди. Бу катта синовларнинг бошланиши.

— Санъат оламига кириб келганингизга 12 йил бўлди. Узоқ йиллар турли ҳажвий ғуруҳлар ва “Мирзо театри” таркибида ижод қилдингиз. Яккахон концерт дастурингизни аввалроқ намойиш этмагандисиз?

— Бир иморат қурмоқчи бўлсангиз, ер оласиз, пойдеворини қура-сиз, кейин мустаҳкам девор билан ўрайсиз, тўғрими? Қачонки, томини ёпиб хоналарини бўёқлаб, керакли жиҳозларни олиб кирганингиздан кейингина янги уй қурганингизни сезасиз. Ижод ҳам шундай нарса. Унинг назариясини мукаммал билмай туриб, ўзингизни малакали мутахассисман дея олмайсиз. Бу фикрим билан: “Ўз соҳамнинг устаси бўлдим”, — демоқчи эмасман. Айтмоқчиманки, мен ижодимни, ўз йўлиمنى белгилаб олдим. Албатта, бунгача ўз устимда ишладим. 2009 йилдан бошлаб Мирзабек Холматов раҳбарлигидаги “Мирзо театри”да “тобландим” десам тўғри бўлади. Бу устозимдан нафақат кизикчилик, балки, катта ҳаёт дарсини ҳам олдим. Ғуруҳимизда мен каби бир нечта шогирдлари қаторида ўз фарзандлари ҳам бор эди. Ҳаммамизга бирдек қаттиққўллик, талабчанлик ва устоз меҳри билан санъат ҳамиша излашни талаб эта-

Гурунг

диган соҳа эканини, унинг машаққатига дош бермай туриб, муваффақиятга эришиб бўлмаслигини ўқитдилар.

— Сахнадаги хатти-ҳаракатларингиз, ҳажвияларни томошабинга етказиб бериш оҳангингиз, услубингиз кўпроқ машҳур санъаткор Ҳожибой Тожибоевни эслатади. “Аваз Охун Ҳожибой кизикчинг обрўси билан машҳур бўляпти”, деган гап-сўзлар, қарашлар ҳам бор. Бундай фикрларни ўзингиз қандай изоҳлайсиз?

— Санъаткорнинг мухлислар билан баҳс-мунозарасига боришга ҳаққи йўқ. Бу билан обрў-эътибор топиб бўлмайди. Мен ўзимдан аввал сахнага чиққан ҳар бир кизикчини ўзимга устоз деб биламан. Жумладан, бетакрор истеъдод соҳиби, машҳур Ҳожибой Тожибоевни ҳам. Агар мен бу устозимизга тақлид қилсам, ҳақли равишда томошабиннинг гашига теккан бўламан. Тўғри, ҳамма нарса тақлиддан, хавасдан бошланади. Ҳожибой Тожибоевнинг ижодини эмас, унинг йўналишини давом эттиряпман. Бир нарса ҳақиқатки, кизикчиликда шундай йўналиш бор: оддийликдан узоқлашмаган ҳолда, бачканалик ва ортиқча бўрттиришларсиз халқ орасидаги хангомалар ва айрим камчиликларни сахнага олиб чиқиш. Тўғри, бу йўналиш устоз Ҳожибой акада шаклланди ва омма олқишига сазовор бўлди. Мен эса мана шу йўналишни давом эттиришни танладим. Албатта, йўналиш бир бўлганидан кейин ўхшашлик ҳам бўлиши табиий-ку! “Сизнинг ҳажвияларингизни келинларимиз, қизларимиз олдида ҳам бемалол кўриб, мириқиб кула оламиз ва биз бундан жуда хурсандмиз”, — деган гапларни ҳам эшитиб турибмиз. Шунисига минг бора шукр.

— Аваз ака, бу соҳага кизикадиган ёшлар жуда кўп. Аммо улардан саноклигини катта сахнада узоқ вақт ижод қила олади. Бунинг боиси нимада?

— Ўз ижодини омадли бошлаб, тезда кўринмай кетадиганлар ҳам кўп. “Улар ишини эпломлади”, — деган фикрга мутлақо қаршиман. Сабаби, аввало, бу соҳа ўта машаққатли. Колаверса, биринчи муваффақиятга эмас, иккинчи ё учинчисига қараб, санъаткорнинг истеъдодига баҳо бериш керак. Бирдан машҳур бўлиш ортида кўпчиликнинг меҳнати бўлиши мумкин. Лекин кейинги фаолияти, табиийки, ўзига боғлиқ бўлиб қолади. Ҳақиқатан ҳам ўша санъаткор ўз қасбини севсагина, ижоди қисматида айланади, натижада у ўша майдонда узоқ қолади. Концертидан кейин, тўғриси, ҳозиргача раҳматлар, олқишлар эшитяпман. Бунинг учун, энг аввало, меҳр-эътибор билан хангомаларимни тинлаган мухлислардан миннатдорман. Ич-ичимда безовталиқ яъни, ижодий безовталик бор. Бу мақтовлар суюн-тиргани билан санъаткор зиммасига жиддий масъулият ҳам юклайди. Елкамиздаги мазкур юк янада кўпроқ ижод қилишга, қайроқи гапларни топиб айтишга ундайди. Халқимизнинг меҳри, эътибори бу йўлда бизга далда бўлади, дуолари оқ йўл беради.

“Оила ва жамият” муҳбири
Барно МИРЗААХМЕДОВА
суҳбатлашди.

МАРДОНА, ҚАТЪИЯТЛИ АЁЛ

**Дарахт бир жойда кўкаради, деган гапда жон бор.
Буни кўпгина такдирлар мисолида янада ёрқинроқ
кўриш мумкин.**

Янгийўл тумани “Сувоқава” ишлаб-чиқариш шўба корхонасида кўп йиллардан бери ишлаб келаётган Матлуба опа Салимова ҳам ана шундай жонкуяр, фидойи инсонлардан бири. У даставвал шу жамоада кўним топди ва ўзининг бор билими, меҳри, диққат-этиборини соҳа ривожига қаратди, уни ривожлантириш йўлида тинимсиз фаолият олиб борди. Матлуба опа ҳозирги кунда корхонанинг ижро назорати бўлимида етакчи мутахассис.

Ҳамкасбимизнинг оиласи ҳам ибратли. Икки нафар қизнинг сезимли волидаи муҳтарамаси, бир неваранинг меҳрибон бувиси. У нафақат оилада, балки корхонада ҳам обрў-этиборга лойиқ. Мазкур жамоада иш бошлагандан то шу кунгача корхонани ривожлантириш йўлида бор куч-ғайратини ишга солиб келади: доимо изланишда, ҳаракатда.

Яна бир ибратли жиҳати, корхонада маънавий-маърифий ишлар ҳам кўнгилдагидек ташкил қилинган. Хусусан, корхонанинг мажлислар зали

Реклама ўрнида

қайта таъмирланиб, замонавий кўринишда жиҳозланди, ҳар хил кўргазмалар, расмлар, маънавий-маърифий мавзудаги кўргазмалар фото стендлар, тарғибот воситалари, даврий нашрлар хонага ажиб жозиба бағишлаб турибди. Бу ерда ҳафтада бир марта маънавият соатлари ўтказилади. Унда аҳолини, айниқса, ёшлар онгини миллийлигимизга ёт тушунчалардан асраш ва уларни ҳар томонлама баркамол авлод қилиб тарбиялаш мавзусида қизиқарли давра суҳбатлари уюштирилади. Мазмунли суҳбат ва семинарлар ташкил этилиб, кексалар билан учрашувлар ўтказилади. Бу каби хайрли ишлар ҳам Матлуба

Салимованинг саъй-ҳаракатлари туфайли амалга ошириляпти, десак муболаға бўлмайди.

Жорий “Кексаларни эъзозлаш” йили Давлат дастури бўйича ички имкониятдан келиб чиққан ҳолда чора-тадбирлар ишлаб чиқилмоқда. Умумхалқ байрами ҳисобланган Хотира ва кадрлар куни арафасида туманимизда яшаётган, шу жамоамиз фахрийлари саналган кексалар ҳолидан хабар олинди ва уларга моддий ёрдам кўрсатилди. Хусусан, Янгийўл туманида яшовчи Иккинчи жаҳон уруши қатнашчиси Икмат ота Алиев хонадониди бўлиб, отахонга корхонамиз томонидан озиқ ва нооziқ овқат маҳсулотлари

Муҳтарам Матлуба Салимова!

Сизни таваллуд айёмингиз билан самимий муборакбод этамиз! Меҳнат қилган элда азиз, дейдилар. Шу маънода, сиз ҳам шу аҳил жамоамизнинг фахри, ифтихори бўлмоққа арзийдиган аъзоларидан бирисиз. Ниятимиз, барча орзу-умидларингиз рўйбани кўрмоқ бахти насиб этсин!

Самимий эҳтиром билан

**Тошкент вилояти Янгийўл тумани
“Сувоқава” ишлаб-чиқариш
шўба корхонаси жамоаси.**

Аждодлар ўғити

ОДОБНИНГ ЎҒЛИ

...Бир куни халифа Маъмун одоб билан сўзлаётган бир боладан: “Кимнинг ўғлисан?” деб сўради. Бола: “Одобнинг ўғлиман”, деб жавоб берди. Бу жавобни эшитган Маъмун: “Қандай чиройли отанг бор экан-а”, деб унга таҳсин ўқиди...

Муҳаммад ЗЕҲНИЙ

Анбар ОТИН

РЕКЛАМА • РЕКЛАМА • РЕКЛАМА • РЕКЛАМА • РЕКЛАМА • РЕКЛАМА • РЕКЛАМА • РЕКЛАМА

«ЎКТАМХОН-НУР» ўқув маркази

куйдаги ўқув курсларига тақлиф этади:

Тикувчилик — 3 ой.

Тўй ва оқшом либослари — 1-2 ой.

Аёллар костюм-шимми, плаш-пальто — 1-2 ой.

Ҳамшира — 6 ой (4 ой ўқиш, 2 ой амалиёт).

Ҳамшира (тезкор) — 3-4 ой (амалиёт билан).

Тиббий массаж — 3 ой (2 ой ўқиш, 1 ой амалиёт).

Торт ва пишириқлар — 2 ой.

Олий торт безатиш курси — 1 ой.

Уйғур, Европа таом ва салатлари — 2 ой.

Жаҳон таомлари — 2 ой.

Аёллар сартарошлиги — 3 ой.

Тўй ва оқшом турмаклари ва макияж — 1 ой.

Бухгалтерия ҳисоби — 3 ой (0 дан балансгача).

Элита парда ва чойшаблар тикиш — 1 ой.

Элита парда ва чойшаблар тикиш олий курси — 1 ой.

Бичиш-тикиш, моделлаштириш ва малака ошириш — 1 ой.

Сартарошлик — 2-3 ой (ўғил болалар учун).

Тирнок, киприк ўстириш ва дипелляция — 1 ой.

Каштачилик — 3 ой (машинкада вышивка).

Тўқувчилик — 3 ой.

Инглиз тили — 3 ой, рус тили — 3 ой, турк тили — 3 ой, корейс тили — 3 ой.

Бисер, яъни матога мунчоқли безак тушириш — 2 ой.

Декоратив гул ясаш — 1 ой.

Сарпо кути ва саватлар ясаш — 1 ой.

Бисердан гуллар, дарахтчалар ясаш — 2 ой.

Карвинг (мева ва सबзавотлардан композиция ясаш) — 3 ой.

Компьютер сабоқлари — 2 ой, Интернет — 1 ой.

Барчаси амалиёт билан. Ётоқхона бор.

Ўқишни тугатганларга ДИПЛОМ берилади.

МАНЗИЛ: Юнусобод тумани 3-мавзе 1-уй, 31-хона. МЎЛЖАЛ: Юнусобод деҳқон бозори бош тарафи орқасида.

Тел: (8 371) 221-17-95, 221-77-72, +99894 678-50-30 225-97-93 (18⁰⁰ дан 22⁰⁰ гача).

ФИЛИАЛ МАНЗИЛИ: Яшнобод тумани Фарғона йўли кўчаси 4-уй, 40-хона. МЎЛЖАЛ: Қўйлик кийим бозори рўпарасида.

ТЕЛ: (8371) 295-97-82, +99894 678-50-30 (кундузи).

Хизматлар лицензияланган

Замондошларимиз

ҳамда 200 минг сўм пул маблағи топширилди. Бундан ташқари, корхонада ёш ишчиларга эътибор қаратиш, уларнинг ўқиш ва ишларида маъмурият томонидан кенг имкониятлар яратиш одат тусига кирган.

— Аҳиллик бор жойда барака бор. Барча ишни бир киши эглай олмайди, албатта, ютуқларга жамоанинг бирлиги ва ҳамжихатлиги орқали эришилади, — дейди Матлуба опа. — Оилада ҳам, корхонада ҳам ана шу жиҳатларга жиддий эътибор қаратаман. Мардона аёл бўлиш керак деган қатъий чорлов, менинг шioriмга айланган. Бу сўзда аёлга хос, мардлик, оналик фазилатлари мужассам.

...Яна бир қувончли хабар, қаҳрамонимиз яқинда ўзининг тўртинчи мучалини қаршилайди. Фурсатдан фойдаланиб, куйинчак, ўз касбининг фидойиси Матлуба Салимовани таваллуд айёми билан чин дилдан қутлаймиз!

ДАФТАР — “дафтар” сўзининг маъносини жуда яхши биламиз. Бироқ бу сўз жуда узоқ йўлни босиб, тилимизга кириб келганлигини ҳаммамиз ҳам билавермаймиз. Бу сўз асли қадимги юнон тилида “diftera” бўлган ва араб тилига “дафтар” шаклида ўтган, кейин бизнинг тилимизга кириб келган.

Болаларникидай кулимсираган, жуда жонли ва қандайдир баҳаё, қоп-қора кўзлар дафтарлар устида ўйчан югуради.

Ойбекнинг “Нур кидириб” асаридан

Отам менинг отли йигит,
Дафтари гулхатли йигит.

**Ўзбек халқ
қўшиқларидан**

БИРЖА — “биржа” сўзи қимматбаҳо қоғозлар ва ҳар хил моллар билан савдо-сотик қиладиган йирик савдо муассасаси, бозорни уюштиришнинг ташкилий шакли мазмунини ифода қилади. “Биржа” сўзи асли юнонча сўз бўлиб, унинг туб илдизи “ҳамён”, “ҳалта” деган маънони англатган.

Тадбиркорлар биржадаги янгиликлардан ҳар куни хабардор бўлиб борадилар.

Газетадан

ДОРИЛАМОН — “дориламон” сўзи асли “осойишталик уйи”, “тинчлик уйи” деган маъноларни англатади. Шунинг учун тинчлик-осойишталик, хотиржамлик ҳукм сурган жойга нисбатан “дориламон” сўзи қўлланади. Бу сўзнинг “дорулаломон” шакли ҳам бор.

Дориламон кунларнинг қадрига етмоқ ҳар биримизнинг маънавий бурчимиздир.

Газетадан

ЎШАНГА — тилимизда чимилдик “ўшанга” сўзи билан ҳам ифодаланади. Ўтмишда ниқоҳдан сўнг кўёв билан келиннинг бошқалардан холи қолиши учун уй бурчагига тортилган оқ чодир “ўшанга” деб аталган. “Ўшанга” сўзи асли “гўша” сўзидан келиб чиққан. “Гўша” сўзи “бурчак”, “овлоқ” маъноларини англатган.

Ўшангада кўзлар илҳақ бўлмоқда,
Кўёвбола талпинади ўшанга.
Миртемир

**Эшқобил ШУКУР
тайёрлади.**

Тошкент вилояти Ўртачирчиқ туманидаги 52-умумтаълим мактаби томонидан Усманов Абдор Аббасовичга 2007 йил 16 июнда 29-тартиб рақами билан берилган О'Р-ШН 0744719 рақамли ўрта маълумот тўғрисидаги шаходатнома йўқолганлиги сабабли **БЕКОР ҚИЛИНАДИ.**

“Davron hamkor” хусусий корхонаси Устав фонди 100 миллион сўмдан 27 миллион 951 минг сўмга камайтирилаётганлигини маълум қилади.

УЙИМИЗ ҲАМ, КЎНГЛИМИЗ ҲАМ КЕНГ

— Ассалому алайкум, мен Тошкент вилоятидан кўнги-роқ қилаяпман, исмим Маъмура.

— **Хўш, эшитамиз сизни.**

— Узр энди, ноқулай бўлса-да, гапираверай, қайнотам масаласида сизларни безовта қилаяпман.

— **Қайнона изляяпсизми, албатта, эркак одамга келиннинг аёл кидириши ғалати, ўғиллари бўлса йўриги бошқа эди-да?**

— Мен энг катта келинлариман, бирга яшаймиз дадам билан. Эрим отасига бу ҳақда бир неча марта айтиб кўрди, "Сенлардан кўра аёллар синчков бўлишади, улар шугуллансин", деб кўнмади қайнотам.

— **Неча ёшда?**

— 60 да, яқинда пенсияга чиқди. Қайнонам раҳматли жуда меҳрибон, очиккўнгил аёл эдилар. Тўрт йилча аввал оғир хасталикка чалиниб, дунёдан ўтиб қолувди. Аёл кишига билинмас, лекин эркакка ёлғиз яшаш азоб экан. Ҳеч нарсадан камий йўқ, қорни тўқ, уст-боши бут. Фақат баъзида сал тоби қочса, "Сизларга мингдан минг раҳмат, лекин ўғилга ҳам, келинга ҳам малоли бор-да, ўшанда маҳрамлик ўрнини боса оладиган аёлнинг ўрни билинади", — дейдилар.

— **Хайрли ишга бош қўшаётганингиз учун ташаккур. Бироқ эртага қайнотангизга мос номзод топилса, бу оилада нотинчлик бошланмайдими?**

— Йўғ-ё, ака-укалар аллақачон келишиб олишган. Овсинларимнинг ҳам уй-жойлари етарли. Имкон бўлса, бола-чақа ташвишларидан қутулган ёки фарзандсиз аёл чиқса, маъқулроқ бўлармиди. Қайси вилоятдан бўлсаям, майли. Тил топишиб кетамиз.

АРЗАНДАМАС, ПАЗАНДА

— Исмим Малика, қашқадарёликман. Бир зарур юмуш билан Тошкентга келувдим. Кўндан бери имкон тополсам, шу қадрдон газетамга бир кириб ўтарман, деб юрардим. Бугун қаранг, шундоқ Олой бозорига йўлим тушиб, тўғри тахририятга келавердим.

— **Хўш, марҳамат, бир пиёла чой устида гаплаша қолайлик бўлмаса. Эшитамиз сизни...**

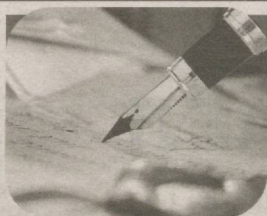
— Қишлоқ фуқаролар йиғинида ўн йилдан бери маслаҳатчи бўлиб ишлайман. Ҳамма оила ўзимникидек қадрдон ва яқин бўлиб қолгани учунми, қишлоқдошларим орасида турли сабаблар туфайли бахти очилмай турган қизлар тақдири мени ўйлантиради. Тўғри-да, йигитлар тақдири ўз йўлига, лекин барибир қизларга қийин. Ишонамизми, ҳозир биз томонларда 25 ёшдан ошган "қари қизлар" кўпайиб қолди.

— **Тушунмадик, бу айтиш даври-ку?**

— Шундайку-я, лекин шошқалоқ, узокни кўролмаётган ота-оналар ҳам, афсуски, учрайди. Ҳали балоғатга етмаган қизини унаштираётган ёки бирор касбни эгалламаган ўғлини ўйлантираётганлар ҳам йўқ эмас.

— **Маҳалла-қўйдагилар, сиз — маслаҳатчилар нега томошабин бўлиб турибсизлар?**

— Бир нечтасининг тўйини тўхтатишга ҳам мажбур бўлдик. Аммо ўз билганидан қолмайдиган, фарзанд меники, қачон хоҳласам шу маҳалда ўйлантираман дейдиган тоифадагиларга ҳозирги кун талабларини тушунтириш осон кечмаяпти. Вой, мен чалғиб кетдим-а, узр. Аслида, бу ёққа яқин қўшнимнинг, ўз фарзандимдай бўлиб қолган Дилдора деган 30 ёшли қўли гул чевар, пазанда қизи масаласида келувдим. Онаси яқин дугонам, ҳар гал кўришсак: "Шу қизимнинг ҳеч бахти очилмаяпти-да, сиз кўпчиликнинг ичидасиз, ёрдам беринг", деганди.

ТУРМУШНИНГ ОҒИР МУШТИ

Ота-онанинг ўрнини ҳеч ким боса олмас экан. Агар ўша машъум кунда

дадам кўчага чиқмаганларида ҳозир ёнимизда бўлармиди: Автохалокатга учрагач, афсуски, кўп яшамади. Бир йил ўтар-ўтмас, бу оғир жудаликни кўтаролмаган онам ҳам қазо қилди. Энг оғир кўнларимизда қавму қариндошларимиз қўлларидан келгунча ёрдам беришди, суяшди. Катта тоғам менинг тўйимда бош бўлди.

Худого шукр, ҳамма ҳавас қилса арзийдиган оилам, фарзандларим бор. Бироқ укам Мансурбек турмушдан тинчимайди. Келиним

эркароқ ўсгани учунми, нуқул ҳар хил баҳоналар излаб, хархаша қилавериб, онасиникига кетиб қолаверди. Укам неча марта бориб олиб келди, йўқ, шу орада қизли бўлса-да, барибир ўзгармади. Бир-икки марта насихат қилдим. Қайда, қулоқ солгиси ҳам келмай, "Етимнинг бири икки бўлмас, деганларист рост экан, бундай яшашга тоқатим йўқ, қачон машина минамиз, қачон чет элларга саёхатга борамиз", деб, маломат қилди. Охир-оқибат, суд орқали ажрашишга мажбур бўлди. Мансурбек 48 ёшда. Автокорхонада ҳайдовчи. Кўнгли тоза, меҳрибон, ширинсўз аёл учраса, хабар берсангизлар

**САОДАТ опа,
Тошкент шаҳри.**

МАҚТАЛГАН КУЁВНИНГ ҚИЛИҒИ

Ҳурматли тахририят!

Бу хатни ёзишдан аввал етти эмас, етмиш марта ўйлаб кўрдим. Нима қилай, бировга, ҳатто энг яқин дугонамга ҳам дардимни дoston қилсам, устимдан қулиши тайин. Шунинг учун сизларни ўзимга яқин олиб, охири мактуб йўллашга қарор қилдим.

Бахт дегани тошдан ҳам қаттиқ бўлади, дерди бувим раҳматли. Аёл-чи, энди билсам, темирдан ҳам мустаҳкам иродага эга бўлишини, мана, ўз ҳаётим мисолида кўрдим. Аввалига ота-онанинг раъйига қараб, турмушга чиқдим. Тўйдан аввал акам куёв бўлмишни сўраб-суриштирганди. Уч-тўрт кундан кейин дадам: "Нозимани кимга узатамиз, маҳал-

ладошларидан сўрасам: "Тайинли касби ҳам йўқ, бир-икки марта хорижда ишлаб келди-ю, кўп ичгани учунми, ҳеч косаси оқармади", дейишди. Шошилмайлик" — деб балога қолди. "Мен йигитнимас, ота-онасини яхши биламан, палаги тоза, тушундингми, рўзғори бут, уй-жойлари ҳам зўр, алоҳида яшайди", деб оёқ тираб олди. Кейин шу орада чиройли тўй бўлди. Бошида яхши яшадик. Уч ойлардан кейин мақталган куёвнинг қилиғи чиқа бошлади. Ичкиликка берилгани етмагандек, ярим тунгача чойхонада ўтирар, кейин келиб ҳар хил баҳона топиб, мени калтакларди. Кейин билсам, у анчадан бери гиёҳванд модда ҳам истеъмол қилар экан. "Эрдан чиқибди" деган

дахшатли маломатга қолмайин деб қанча уриб-сўқсаям, чидадим. Беш йиллик умрим ҳазондай оқиб кетди. Ўртаимизда фарзанд ҳам бўлмади. Тиббий текширувлардан ўтганимда менинг соғломлигим аниқланди. Дўхтирларнинг айтишларича, аксар арокхўр, гиёҳванд кимсалар ўзларининг жинсий ожизлигини бекитиш учун кўпинча аёлларини уриб, ҳақоратлар экан. Ниҳоят, суд орқали ажрашишга мажбур бўлдим. Ҳозирда онам ва укам билан бирга яшайпман. **Ёшим 34 да.** Касби қори, уй-жойи тайин, оилани муқаддас деб билгувчи инсон бўлса, балки бахтли бўлармидим.

Самимий эҳтиром билан
**НОЗИМА,
Фарғона вилояти.**

УМРБОД МИННАТДОРМИЗ

Бир йил аввал айна баҳорда тахририятга борганимизда шундай гўзал манзарага гувоҳ бўлгандик. Сизлар ишлаган бино пастидаги дарахтлар қийғос гуллаган, бу бетакорро ҳолат ҳар қандай кишининг кўнглини тоғдай кўтариб юборарди. Ўшанда синглим менга хурсандчилик билан қараб: "Опажон, насиб этса, хали кўрасиз, сиз севимли газетамиз кўмағида энг бахтли аёл бўласиз", — деб ният қилганди. Орадан кўп вақт ўтмай, июль ойида сирдарёлик Нейматнон деган йигит менга кўнгирик қилиб, учрашиб танишмоқчи эканлигини айтиб қолди. Биз бир-биримизни биринчи бор кўрганимиздаёқ тақдиримиз боғланглигини сезгандик. Кейин яна бир неча марта учрашдик. Совчилар келди. Ўйдагиларимиз ҳам бундан хурсанд бўлишди. Ёзда одмигина тўй бўлди. Аллоҳнинг марҳаматини қарангки, яқинда фарзандли бўлиш арафасидамиз. Сизлардан умрбод миннатдоримиз!

**ГУЛНАМ,
Жиззах вилояти.**

АНДИШАЛИ ХАЛҚМИЗ

Газета саҳифаларида кўп йиллардан бери мунтазам бериб борилаётган "Бахтли бўлинг" саҳифасининг кейинги пайта тўхтаб қолгани мени аввалига ажаблантирди. Нега десангиз, кўпчилик ўқувчиларни айнан ана шу саҳифадаги инсонлар тақдири қизиқтирарди. Бироқ...

Очиғини айтсам, шахсан мен бу саҳифа орқали қисматнинг оғир синовларига дуч келган ёки минг бир истихоло билан ўз дарду ҳасратини ҳатто энг яқинларига ҳам ошкор этишдан андиша қилган инсонларга кўмак берилаётганини хайрли иш деб ҳисоблайман. Лекин, ҳам ўзларини, ҳам тахририят ходимларини алдаб, чалғитиб, турли хил баҳоналар тўқиб, кўпроқ ўз шахсий манфаатини кўзлаётган одамларнинг ҳам учраётганини эшитиб, мазкур саҳифада маълум маънода айрим чекловлар қўйилишини таклиф этмоқчиман. Яъни тахририят уйланиш ёки турмушга чиқиш истағида бўлганлар ўртасида воситачилик қилиши ниҳоятда нозик масала. Шунинг учун бу ҳақда жиддийроқ ўйлаб кўриш керак. Нега десангиз, инсон тақдири ниҳоятда нозик хилқат. У билан ҳазиллашиб бўлмайди.

**НОДИР, муҳандис.
Термиз шаҳри.**

ТАХРИРИЯТДАН:

"Бахтли бўлинг" саҳифамиз орқали кўп йиллардан бери неча юзлаб юртдошларимиз билан дилдош, сирдош ва ҳамфикр бўлишга ҳаракат қилдик. Қўлимиздан келгунча, гоҳ юзма-юз, гоҳида телефон ва мактублар орқали боғланиб, кишилар қалбига йўл изладик. Тўғри, бу масъулиятли ва ўз навбатида, жиддий жавобгарлик юклайдиган ушбу хайрли ишни қай даражада уйдаладик, у ёни кўпроқ сизларга боғлиқ эканлиги аён.

Газетамизнинг кейинги сонларидан бошлаб мазкур саҳифанинг йўналиши, мавзулар доирасини ўзгартириб боришга қарор қилдик. Мақсадимиз — турмуш сўқмоқларида адашган инсонларни таништириш, учраштириш эмас, балки уларни ўйлантираётган муаммоларга жиддийроқ ёндашишдан иборат. Бундан кейин, тахририят мурожат этаётган фуқаролар ўртасида оилавий масалалар (шу жумладан, уйланиш ёки турмушга чиқиш, таништириш) ни ҳал этиш ваколатини ўз зиммасига олмаслигини маълум қиламиз.

Давоми. Боши 1-бетда

Бу аёллар даврасига бамисоли уланмаган куруқдай бўлиб, қимти-нибгина ўтирибман. Ногаҳон, ёнимдан жой олган, юзидан ўйчанликми, хомушликми сезилиб турган аёлга кўзим тушади. Тўй-тантанасига мос бўлмаган кайфиятини кўтариш мақсадида: "Опажон, нега хомуш ўтириб-сиз, ё бирон жойингиз огрияптими?" дея гап бошлайман.

— Биласизми, мана бу аёлларнинг суҳбатини эшитиб ўйланиб қолдим, — дейди опа самимий жилмайиб.

ЭРТА ОТИЛГАН «ПАЛАХМОН ТОШИ»

Сўнгра мени чуқур мулоҳаза қилишга чорлаб, ушбу мақолани ёзишга туртки берган куйидаги фикрларини айтади:

— Бир неча йиллардан буён коллежда ўқувчиларга дарс бераман. Ёшларнинг касб-хунар ўрганишга, илм олишга иштиёқи баланд. Йигитлар ҳам, қизлар ҳам бирдай интилувчан, тиришқок. Бироқ, эрта турмушга узатишнинг салбий оқибатлари ҳақида олиб борилаётган тушунтириш, тарғибот ишларига қарамай, ҳалиям айрим қизларимиз ота-онасининг ўткинчи ҳою ҳаваси йўлида турмушга узатилаётганига гувоҳ бўлаяпмиз. Қиз болани оилавий ҳаётга, она бўлишга тайёрлаш ўзбекона тарбиянинг бир қисми ҳисобланса-да, унга касб-кор, илм ўргатмасдан туриб, бўйи чўзилди деб гумбура-қарс қилиб тўй бошлаб юбориш тўғри эмас. Чунки оилавий ҳаётга физиологик жихатдан тайёр бўлмаган ёш организмдаги турли салбий ўзгаришлар энг аввало, дунёга келадиган фарзандлар саломатлиги, бир оила наслининг баркамоллиги ва албатта, миллат генотипига путур етказиши мумкин. Оиланинг фаровон ва мустаҳкам бўлиши аёлнинг зукко ва ишбилармонлигига ҳам боғлиқ. Ўзида етарлича билим ва кенг дунёқараш шаклланиб улгурмаган қиз эртага она бўлган, болаларига қандай тарбия беради? Буни қарангки, ўқувчи қизлар ўртасидаги эрта турмуш омиллари ва у билан боғлиқ оила, таълим даргоҳлари ва жамиятда юзага келаётган муаммоларга тўлалигича барҳам беришга улгурмасимиздан, ҳоҳида хали коллеж ўқувчиси бўлган йигитларнинг ҳам уйлантирилаётганига гувоҳ бўлаяпмиз. Таассуфки, эрта никоҳ ҳудди, ўрта махсус, касб-хунар таълими тизимига чиққан чипқонга ўхшайди...

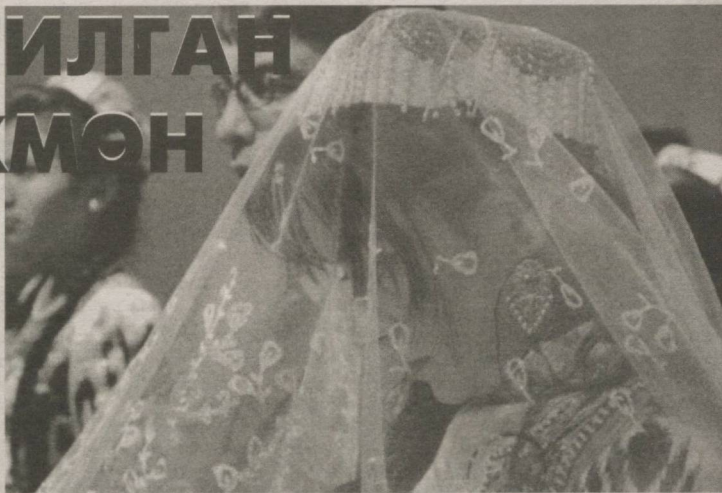
Дарҳақиқат, мазкур масала юзасидан соҳа мутахассислари томонидан келтирилган аниқ далиллар суҳ-

батдошимнинг хавотири асосли эканлигини тасдиқлайди. 2014 йилда Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги ҳамда Ўзбекистон Хотин-қизлар кўмитаси томонидан тайёрланган "Соғлом оила — соғлом авлод — соғлом келажак" номли амалий қўлланмада қайд этилишича, республикада эрта никоҳлар сонининг юқорилиги оналар ўлимининг 34 фоизи, болалар ўлимининг эса 35 фоизи ва ундан ортишга сабаб бўлар экан. Оналар ўлими ҳолатларидаги 15 фоиз туғруқлар ёш аёллар ҳисобига тўғри келиб, юртимиздаги туғруқлар-

лигини баъзан катталарнинг ўзи яхши тушунмайди. Ўқувчи қизини турмушга узатмоқчи бўлган ота-оналар билан суҳбатлашсангиз, орзу-хавасни рўқач қилиб, оилавий ишларига аралашмаслигимизни сўрашади. Ҳолбуки, "Таълим тўғрисида" ги Қонунга мувофиқ мамлакатимизда 12 йиллик бепул мажбурий таълим жорий қилинган бўлиб, ҳар бир ота-она фарзандининг таълим олиши учун масъул эканлиги белгилаб қўйилган.

Мулоҳаза

нинг 3,1 фоизини 18-19 ёшгача бўлган аёллар орасидаги туғруқлар ташкил этиши таъкидланмоқда. Ёшларнинг жисмоний ва ақлий жиҳатдан оила қуришга энг мақбул ва қулай даври қизлар учун 20-22, йигитларга эса 23-25 ёш эканлиги узоқ йиллик кузатувлар натижасида ўз исботини топди.

— Оила — таълим муассасаси — маҳалла ҳамкорлигида амалга оширилаётган ишлар доирасида эрта турмушнинг олдини олишга қаратилган тадбирларимиз муҳим аҳамиятга эга, — дейди Бухоро вилоят ҳокимлиги ўрта махсус, касб-хунар таълими бошқармаси етакчи мутахассиси Раёно Тоирова. — Вилоятимиздаги 80 та касб-хунар коллежи ва 8 та академик лицейнинг барчасида мунтазам равишда туман ва шаҳар хотин-қизлар кўмиталари, жойлардаги ФХДЭ бўлимлари, кўп тармоқли маркази поликлиникалар ходимлари иштирокида қизлар ва оналар мажлисларини ўтказиб келмоқдамиз. Мазкур йўналишдаги тарғибот ва тушунтириш ишларида бевосита таълим муассасаларида ташкил қилинган "Ораста қизлар" тўғраги аъзолари ҳам фаол иштирок этишяпти. Шунингдек, "Оила психологияси", "Оилашunoslik" каби махсус дарс соатларининг ўқув режасига киритилганлиги ҳам ўқувчи ёшларнинг оила ва никоҳ, унинг муқаддаслиги, жамият мустаҳкамлиги ва пировардида давлат барқарорлигидаги аҳамиятини англаб етишларига кўмак беради. Қизларни оилавий ҳаётга тайёрлашда ота-онага таълим даргоҳи ва маҳалла яқиндан кўмакчи экан-

Бугунги кунда касб-хунар коллежи битирувчилари бандлигини таъминлаш, тадбиркорлик фаолиятини бошлашларига кўмаклашиш мақсадида банклар томонидан имтиёзли кредитларнинг ажратилишига давлат сиёсати даражасида эътибор қаратилмоқда. Вилоят ўрта махсус касб-хунар таълими бошқармаси маълумотларига кўра, биргина ўтган 2013-2014 ўқув йили якунида ҳудудда 13293 нафар қиз касб-хунар коллежларини тамомлаган бўлса, уларнинг 508 нафари банкдан 3,4 миллиард сўмдан ортик кредит-маблағлари олиб, ўз бизнесини йўлга қўйишди. Бу вилоятда деярли ярим мингдан зиёд янги тадбиркорлик субъектлари ва янги иш ўринлари яратилди деганидир. Бироқ, яна ўша "муаммо" бизга орқиб беради: ўтган ўқув йилида 355 нафар коллеж битирувчи қизларининг турмушга чиққанлиги сабаб бандлиги таъминланмаган. Яъни, Вазирлар Маҳкамасининг 2012 йил 29 декабрдаги 367-сонли Қарори асосида келинлик вазифаси ёки фарзанд тарбияси билан андармон бўлиб, мунтазам дарс машғулотларига қатнашмаган келин-ўқувчилар қонуний равишда бир йил такроран ўқитиш учун курсда қолдирилган ёхуд ақуний давлат аттестацияси имтиҳонларида иштирок этолмаган.

Давлат ва жамоат ташкилотлари ҳамкорлигида тизимли равишда олиб борилаётган ишлар, тушунтириш-тарғибот тадбирлари ва учрашувлардан ёшларнинг ўзи қандай хулоса чиқаряпти, деган ҳақли савол туғилади.

Меҳринисо МУРОДОВА,
Бухоро солиқ коллежи
3-курс ўқувчиси:

— Ҳадемай, коллеждаги ўқишимиз тугаб, ўрта махсус касб-хунар таълими дипломига эга бўламан. Ота-онам билан маслаҳатлашиб, банк кредит маблағлари ҳисобига уйимиз ёнида бўш турган бинода торт ва ширинликлар пиширишга мўлжалланган қандолат цехини очмоқчиман. Барвақт оила қуриб, дарслардан қолиб кетган тенгдошларим ҳам ҳаётда ўз ўрнини топишга ҳақли. Мамлакатимизда коллеж битирувчиларини иш билан таъминлаш, ёшларни тадбиркорликка кенг жалб этиш борасида жуда катта имкониятлар яратилган бир пайтда, айрим тенгдошларимнинг ота-онаси фарзандининг ҳаётда ўз ўрнини топишга эътибор қаратмаётгани ачинарли.

Озода ИСЛОМОВА,
Пешку тиббиёт коллежи
ўқувчиси, 18 ёш:

— Тенгдошларимизнинг эрта оила қуришларида фақат катталарни айблаш ҳам тўғри эмас. Чунки, кўп ҳолларда биз тенги қизларнинг телефон ёки интернет орқали ўзи танимаган билмаган йигитлар билан гаплашиб ўтирганининг гувоҳи бўламиз. Уйдан дарсга бораман, деб чиқиб истироҳат боғи ёки кинотеатрларда юрганлар ҳам бор. Ахир, биз айна илм оладиган, касб ўрганиб, катта ҳаётга қадам қўйишга тайёрланадиган ёшдамиз. Ҳозир йўқотилган вақт ва имкониятларимизни кейин топа олмаимиз.

Алишер НЕЪМАТОВ,
Бухоро солиқ коллежи
ўқувчиси:

— Йигит киши ҳали ота-она қарамоғида бўла туриб, оила қургани билан рўзгорни тебрато олмай, жиддий муаммоларга дуч келиши мумкин. Мен ўқиб, танлаган касбимда ишлаб, кейинроқ оила қуриш ҳақида ўйламоқчиман. Тенгдошларимга ҳам шундай йўл тутишни маслаҳат берган бўлардим.

Бугун мамлакатимиз қисқа тарихий жараёнда мустақилликнинг чексиз имкониятлари тўғрисида улкан ютуқларга эришди. Кенг ва раvon қўчалар, кундан-кунга чирой очиб бораётган шаҳар ва қишлоқлар, давлат ва жамиятда ўзининг мустаҳкам ўрнига эга ишбилармон, тадбиркор, сиёсатчи, олимпиа, спортчи ва умуман ҳар соҳада етакчи аёлларимиз бор. Бироқ, қарийб бир аср муқаддам Абдулҳамид Чўлпондек ватанпарвар ўлгонни ташвишга солган қизларнинг эрта турмушга узатилишидек ҳолат онда-сонда учраётган бўлса-да, ҳамон миллатимизнинг орқиларидан бири бўлиб қолмоқда. Бу борада олиб борилаётган тизимли ишларга оилада ота-оналар, бобо-бувалар бошчилигида қўшқанот бўлинсагина муаммо ечимини топишимиз мумкин. Бунинг учун эса ҳар бир ота-она орзу-хавас борасидаги қарашларини бироз кенгайтириб, фарзандининг тўйдан кейинги ҳаётига ва туғилажак неварачеваралари камолотига ҳам назар ташлайдиган вақт етганга ўхшайди.

Маърифат АБДУҲАМИДОВА,
"Оила ва жамият" муҳбири.
Бухоро вилояти.

...ҚИЗ БЕРМАНГ!

Тунов кун идорамизга бир қиз келди. Оилада ёлғиз фарзанд экан. Ота-онаси уй-жойларини бегонага қолдирмаслик учун қизни аммасининг ўғлига унаштиришни режалаштиришибди. "Қариндошлар ўртасидаги никоҳдан туғилаётган фарзандларнинг саломатлигида турли нуқсонлар бўлиши ҳақида кўп эшитганман, илтимос, ота-онамга тушунтирсангиз, зора, бу фикрдан қайтса", деди у.

Бу ҳақда қизнинг ота-онаси билан бир неча марта суҳбатлар ўтказишимизга тўғри келди. Ниҳоят, улар қариндош билан қанда бўлиш эвазига туғилажак невараларининг саломат-

лигини хавфга қўйишгаётганини тушуниб, қарорларини ўзгартиришди.

Ҳаётнинг жумбоқлари, сир-синоати кўп. Қариндош-уруғлар орасида учраётган никоҳ кўп ҳолларда ноҳуш оқибатларга олиб келиши ҳақида эшитамиз, ёзамиз, тинглаймиз, аммо амалда масъулиятни бироз унутамиз. Бундай никоҳ муносабатлари 90 фоиз ҳолатда турли ноқисиларга олиб келиши нафақат замонавий тиббиётда, балки донишманд аждодларимизнинг фалсафий қарашларида ҳам таъкидланган.

Оилада ирсий касалликлар билан бола туғилишининг сабабларидан бири қариндошлар никоҳидир. Чунки бола ўз генларининг ярмини онадан, ярмини отасидан олади. Табиийки, қариндошлар никоҳида "касалик" генларининг ташувчиси бўлган ота-оналарда "касалик" генларининг учраши эҳтимоли юқори. Шунинг учун ҳам қариндошлар ўртасидаги никоҳдан туғилган фарзандлар орасида ирсий касалликларга учраш хавфи юқори бўлади.

Бу борада жойларда тушунтириш

Бахт остонаси

ишлари олиб борилаётганига қарамай, ҳалигача оиланинг мол-мулкни бегонага қолдирмаслик, оға-инилар орасидаги яхши қизни қўлдан чиқармаслик, камхаржлик туғайли, қалин, сеп, тўй харажатларини қисқартириш мақсадида қариндошлар қуда бўлишмоқда. Аммо бу сабаблар билан уларни оқлаб бўлмайди. Бугунги ўйлаб, келажак авлоднинг саломатлигини гаровга қўйиш эвазига турмуш қурмаслик лозим.

Эътиборхон БҲОНОВА,
Тайлоқ туман ФХДЭ
бўлим mudiri.

БОЛАГА ПУЛ БЕРИШ КЕРАКМИ?

Бугунги баҳс-мунозарамизда фарзанд тарбиясида молиявий масалага эътибор қаратишни лозим топдик ва суҳбатдошларимиз билан куйидаги саволларга жавоб изладик: Хўш, бола пулни нимага ишлатади? Ўқувчига ҳар кун пул бериш шартми?

**Зиёда Эгамбердиева,
29 ёш, чевар:**

— Фарзандларим бошланғич синфда ўқишади. Ёши кичик, ўқув муассасаси эса узоқлиги учун уларни ҳар кун пулни ўзим мактабга олиб бориб, олиб келаман. Уларга пул бермайман. Овқатланиши учун алоҳида идишларда овқат ёки бутербродлар тайёрлаб бераман. Нонуштасига тўқ тутадиган таомлар бериб юбораман. Пул тутқазсам, кўча-кўйдан ҳар хил нарсалар олиб ейишади. Ёгуликларнинг ҳаммаси ҳам сифатли эмас. Қолаверса, боланинг кўлига пул тушса, тенгқурларига кўшилиб, компьютер ёки бошқа ўйинларга бориши мумкин.

**Ахрор Ақромов,
40 ёш, шифокор:**

— Мен деярли ҳар кун эрталаб каттасига ўн минг, кичигига уч-беш минг сўм атрофида пул тутаман. Негаки, улар эрталабдан-кечгача машгулотларда бўлади. Табиийки, овқатланиши керак. Агар пул бермасам, синфдошлари олдида кўнгли ўқиб қолади...

**Озода Султонова,
16 ёш, коллеж ўқувчиси:**

— Ота-онам бир ҳафтада менга 35-40 минг сўм беришади. Йўлқира, тушлик ва кўл телефонимга ҳозирча шу етиб турибди. Ортиқча пул сўраб, уларни кийнамайман, амаллаб етказяпман.

**Дилафрўз Жўраева,
17 ёш, коллеж ўқувчиси:**

— Уйдагилардан фақат йўлқира пул оламан. Кўл телефонимга ўзлари пул тўлаб қўйишади. Туш-

лигимга уйдан ёгулик олиб кетаман. Онажоним, бола қанча зориқиб улгайса, шунча меҳнатсевар бўлади, одам қадрини биладиган бўлади, дейдилар. Тўкин ўсаётган айрим дугоналаримнинг юриш-туришини, катталарга, ўқитувчи, ота-оналарига беписанд муносабатини кўрганимда, волидамнинг гаплари қанчалик тўғри эканига ишонч ҳосил қиламан.

**Сирождин Мухиддинов,
12 ёш, мактаб ўқувчиси:**

— Ёзги таътилда ишлайман. Амакиларим билан мева тергани бораман. Хуллас, ёз бўйи топганимни ота-онамга олиб келаман ва ўша пулдан ўқиш мобайнида эҳтиёжимга қараб сарф-харажатларим учун маблағ бериб туришади. Ҳатто ўтган йили ишлаб йикқан пулимга мактаб формаси сотиб олдим. Кап-катта боланинг бўлар-бўлмасга уйдагиларидан пул сўрашини қабул қилолмайман.

Сиз-чи, муҳтарам замондошим, умид билан ўстираётган фарзандингизнинг кундалик эҳтиёжини ўйлаб тутқазайтган пулларингизни улар нимага ишлатаётгани билан ҳеч қизиқиб кўрганмисиз? Билиб турибман, ўйланиб қолдингиз. Чунки аксариятимиз кўнгли ўксимасин, бошқалар олдида уялмасин, дея сўраса-сўрамаса, гоҳида эрқалатиб, гоҳида эса эҳтиёж юзасидан чўнтагига пул тикамиз. Кейин-чи? Оқибатини ўйлашга ҳафсалямиз, тўғрироғи, вақтимиз етмайди. Ана шуниси аслида ёмон оқибатларга олиб келишини кеч англаймиз. Йўқ, ҳали ҳам кеч эмас. Ўғил-қизингиз мактаб ёки лицей-коллежда, олий ўқув юртида таҳсил кўрадимиз, барибир, ҳар қандай вазиятда ҳам Сизнинг меҳнат қилиб, ҳалол пешона тери эвазига топаётган маблағингизни қандай мақсад йўлида сарфлаётганини билишингиз, керак бўлса назорат қилишингиз зарур. Ушбу мавзуда фикр-мулоҳазаларингиз бўлса, марҳамат, муносабат билдиринг, баҳслашинг!

Умида АДIZОВА.

Бу долзарб масалада ўқитувчилар нима дейишади?

**Набия Тўраева,
педагогика фанлари
номзоди, доцент:**

— Болаларга ортиқча ва назоратсиз пул берилишини оқламайман! Фақат овқатланиши учун, мактаб ёки коллеж, лицейга зарурат туғилганда пул берилиши керак. Айримлар мақсадсиз пул беришади. Эҳкатой бўлса уни олиши билан кўнгли истаган ишни қилиши мумкин-ку, тўғрими? Айниқса, ҳозирги ёшларнинг аксарияти пулни кўл телефони, компьютер ўйинларига сарфлайди. Гап яна айланиб-айланиб, тарбияга бориб тақалаяпти. Майли, кўл телефони олиб беришсин, бу болани назорат қилиш учун керак бўлиши мумкин, аммо кўпчилик йигит-қизлар телефондан бошқа мақсадларда ҳам фойдаланаяпти-да. Ҳозир ёш болаларнинг кўлидаги телефонлар хотирасида турган сурат, клипларни кўрсангиз, ёқангизни ушлаб қоласиз. Ўқитувчи шунга гапириб, танбеҳ берса, кўп ота-оналарнинг қазаби кўзийди...

Дилбар Субҳонова:

— Бола тарбиясида меъёрий қаттиққўллик зарур деб ўйлайман. Нафақат пул беришда, балки ҳамма нарсада назорат қилиб бўлиши шарт. Бола илк тарбияни оилада олади. Пул мақсадли берилиши билан бирга, уни жиддий назорат қилиш ҳам керак: бола пулни нимага сарфлаяпти, унга нима учун пул керак бўлаяпти, катталар ҳаммасидан хабардор бўлиши шарт. Эсимда, болалигимизда ота-онамиз бизга умуман пул беришмаган. Нимага эҳтиёжимиз бўлса, ўзлари муҳайё қилишарди. Қолаверса, у пайтлари биз ҳозирги болалардек қимматбаҳо кўл телефонлари, компьютер ўйинлари ёки энг сўнгги урфдаги кийимларга эмас, фақат ва фақат китобларга эҳтиёж сезардик.

ЭНГ КАТТА ГОР

Марказий Вьетнамнинг Кунгбинь қишлоғида, Ханойдан жануб томон 500 км. узоқликда жойлашган Шондонг ғори дунёдаги энг катта гор ҳисобланади.

Бу "буюк" гор Хо Хань исмли вьетнамлик фермер томонидан тасодифан кашф этилган. У "Фонгня-Кебанг" деб номланувчи миллий боғни сайр қилиб юрганида бирдан кучли гумбурлаган товуш, шамолнинг хуштаги ва шубҳали шовқинларни эшитиб қолади. Товуш келган томонга яқинроқ борганида эса ғорга кирадиган туйнукка дуч келади. Туйнук орқали пастга қараб йўл очилган. Аммо бу кириш туйнуғини йўл деб ҳам бўлмасди. У ердан пастга тик қияликда, ўтиб бориш хавфли бўлган чуқур табиий йўлак бор эди.

2009 йилда Британ спелеология (ғоршунослик) ассоциацияси мазкур гор бўйича тадқиқот ишларини бошлаб юборди. Ўз тадқиқотлари аввалида гуруҳ забот этилиши жуда қийин бўлган табиий тўсиққа – 60 метр масофага чўзилган, кальцитдан таркиб топган улкан деворга рўбарў келишди. Шундан сўнг ушбу тўсиқ "Буюк Вьетнам девори" номини олган.

Ҳозирга қадар ғорнинг 6500 метргача бўлган қисми ўрганиб чиқилган. Аммо тадқиқотчилар томонидан улкан ғорнинг умумий ҳажми 38,5 миллион квадрат метр эканлиги фараз қилинмоқда.

КАЛИТ ВА ТАНГАЛАРДАН ШЕДЕВРЛАР

Австралиялик қобилиятли ҳайкалтарош-рассом Майкл Морки кишиларни ҳайратга солишда ўзига хос услуб танлади.

У ишдан чиққан ва ташлаб юборилган турли калитлар, тангалар, мис найчалар ва симлар ёрдамида антиқа ҳайкалтарошлик намуналарини ясайди. Майкл ушбу майда металлларни маҳорат ила бир-бирига пайвандлаб борар экан, бир муддат ўтиб, декоратив шиша, коса, соққа каби ҳар хил идиш ва буюмларнинг шакллари ҳосил бўла бошлади.

Наргиза СИДДИҚОВА
тайёрлади.

Муассислар: Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитаси, «Болалар ва оилаларини қўллаб-қувватлаш» ассоциацияси (Болалар жамағатлари) ва «Соғлом авлод учун» халқаро хайрия фонди

Тахририятга келган кўлэмалар муаллифларга қайтарилмайди. Реплама материаллари мазмун учун тахририят жавобгар эмас.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Тошкент, Буюк Тўрон кўчаси, 41-уй. Босишга топшириш вақти – 15:00. Босишга топширилди – 15:00.

E-mail: oilavajamiyat@sarkor.uz

ISSN 2010-7609

МАНЗИЛИМИЗ: Тошкент – 100000. Амир Темур кўчаси
1-тор кўча, 2-уй. Мўлжал: Олой бозори ёнида

Бош муҳаррир:
Норқобил ЖАЛИЛОВ

Навбатчи муҳаррир — Олимжон ЖУМАБОВ

Саҳифаловчи — Акбар ШОДИЕВ
Мусахҳихлар — Саидгани САЙДАЛИМОВ,
Камола АДАШБЕКОВА

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида
0169-рақам билан рўйхатга олинган. Буюртма Г
— 536. Формати А-3, ҳажми 2 табоқ. Адади —
7059. Баҳоси келишилган нархда.

ОБУНА ИНДЕКСИ — 176

Қабулхона: (тел-факс) 233-28-20

Котибият: 233-04-35, 234-76-08

«Оила» бўлими: 234-25-46

Web-site: oila-va-jamiyat.uz

123 5